

Nr 13.

Av herr **Gabrielsson**, om ändrade bestämmelser rörande upphandling för statens behov av lantbruksprodukter.

År 1931 utfärdade Kungl. Maj:t följande kungörelse nr 223:

Genom cirkulär denna dag har Kungl. Maj:t, i anledning av i riksdagens skrivelse av den 14 mars 1931 nr 32 gjord framställning, dels förordnat att upphandling för statens behov av lantbruksprodukter må, där upphandling sker från producenten eller av sådana bildade försäljningsorganisationer, f. o. m. den 1 juli 1931 tillsvidare under 3 år ske genom *uppgörelse under hand* under förutsättning dock, att till inköp utbudna produkter uppfylla för leveranser för statens behov fastställda fordringar, att priset icke överstiger det för vilket motsvarande vara bort kunna erhållas vid upphandling i vanlig ordning, samt att, där leveransen avser hö eller halm, varan, om så påfordras, levereras i pressade balar, dels ock anbefallt myndigheter, vilka verkställa upphandling för statens behov, att tillse, att leveransen av lantbruksprodukter i största möjliga omfattning överlämnas åt producenterna själva eller av dessa bildade försäljningsorganisationer.

Denna åtgärd av riksdag och Kungl. Maj:t hälsades med stor tillfredsställelse bland jordbrukarna, då man trodde sig genom den överlämnade rätten till upphandlingsmyndigheterna att direkt ackordera med producenterna eller av dem bildade sammanslutningar om uppköp kunna få bort mellanhandsvinsten, och skälig betalning härigenom skulle erhållas för jordbruksprodukterna.

Nu har emellertid upphandlingsmyndigheterna på grund av uttalandet i ovannämnda cirkulärskrivelse »att priset icke får överstiga det för vilket motsvarande vara bort kunna erhållas vid upphandling i vanlig ordning», icke följt bestämmelserna att uppgörelse skall träffas under hand utan i vanlig ordning infordrat anbud genom annonser i Tidning för leveranser till staten m. fl. organ. Resultatet härav har blivit att anbud å förnödenheter liksom tidigare inkommit från sådana leverantörer, vilkas intressen endast varit att förtjäna pengar på leveransen.

Om producenterna själva eller av dem bildade sammanslutningar under sådana förhållanden skola få leveransen, måste priset sättas så lågt, att det — såsom de senaste åren varit fallet — måste verka ruinerande för producenterna.

Priset å hö vid norrlandsregementena har det sista året varierat mellan 3.6 och 5.5 öre pr kg. För den, som något litet sysslat med jordbruk, framstår tydligt, att det i längden är omöjligt att producera hö till detta pris.

Nu kan man invända, att en leverantör utanför producenternas led icke kan åtaga sig leveransen till lägre pris än vad producenterna själva kunna sälja varan till. I verkligheten förhåller det sig emellertid så, att den som får leveransen av

hö, t. ex. till regementena, blir i stort sett den enda, som uppträder som köpare på orten och kan sålunda själv bestämma priset. Om leverantören t. ex. nu är en stockholmsfirma ligger det helt naturligt i dennas intresse att förtjäna pengar på leveransen och giva producenterna minsta möjliga betalning för varan.

Genom det nu tillämpade sättet för upphandling, som enligt riksdagens och Kungl. Maj:ts uttryckliga mening skulle ske direkt från producenterna för undkommande av onödig mellanhandsvinst, har fördelen, som härigenom skulle ha erhållits, helt fallit bort. Under nu för jordbrukarna rådande synnerligen svåra förhållanden bör icke något försummas, som kan bidra till att förbättra möjligheterna av deras tillvaro och genom statsmakternas bistånd till bättre betalning för deras produkter visas den bästa utvägen härför. Stödlån och andra understödsåtgärder böra i sista hand tillgripas och först bör tillses att jordbrukaren själv kan reda sig, vilket bäst främjas genom att tillse, att skälig betalning erhålles för jordbrukets produkter.

På grund av vad härovan anförts får jag vördsamt anhålla,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t hemställa, att sådana bestämmelser utfärdas, att vid upphandling för statens behov av lantbruksprodukter uppköpen skola ske under hand från producenterna eller av dessa bildade organisationer och till priser, som i orten äro gällande, eller, om varan skall anskaffas från annan ort, med tillägg av fraktkostnaderna, samt att om uppgörelse om skäligt pris icke kan träffas först därefter anbud i vanlig ordning skall infordras.

Stockholm den 16 januari 1933.

Nils Gabrielsson.